

APSTIPRINU

Smiltenes novada dome, Smiltenes novada domes

Rīkojums Nr. 82/143 Rēķināts 2015.

Bilskas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi

SASKAŅOTS

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskais institūts "BIOR"

G. Korņilovs

Zinātniskais institūts "BIOR"
Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs

Georgs Korņilovs

SASKAŅOTS

Valsts vides dienesta
Valmieras reģionālā vides pārvalde

15.09.2015. Reģistrācija Nr. 25-19/1882
Arīna V. Lakuce
pārvaldes administratore

Rīga, 2015

Darba izpildītāji – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu nodaļas darbinieki:

Jānis Birzaks, laboratorijas vadītājs

Ēriks Aleksejevs, vadošais pētnieks

Jānis Aizups, pētnieks

Jānis Bajinskis, pētnieks

Toms Zālāns, asistents

Edmunds Bērziņš, asistents

1. Ūdenstilpes raksturojums

Bilskas ezers atrodas Smiltenes novada teritorijā ($26^{\circ}00' 05''$ / $57^{\circ} 29' 36''$).

Ievērojot Civillikuma 1102., 1108. un 1113.pantu, kā arī MK 15.12.1998. noteikumu Nr. 453 "Par Zvejas tiesību izmantošanu privātajos ūdeņos" 2.punktu, zvejas tiesības ezerā pieder ūdeņu īpašniekiem.

Ezera platība ir 8,4 ha (pēc zemes robežu 01.03.2015. plāna). "BIOR" 04.06.2015. veiktajos mērījumos maksimālais konstatētais dziļums – 5,2 m.

Bilskas ezers ir caurtekošs. Tajā ietek viena neliela ūdenstece. No ezera iztek Rustupīte, kas ietek Kamaldā upē. Tālākā notece caur Viju un Gauju uz Rīgas jūras līci.

Ezera grunts pārsvarā dūņaina, vietām smilšaina un nedaudz akmeņaina.

Virsūdens aizaugums, ko veido niedres, grīšļi, kosas, kalnes un citi ūdensaugi, novērtēts ap 15% no ezera ūdens virsmas platības.

Bilskas ezers pieder pie eitrofa tipa ezeriem, kam raksturīga samērā augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Ezera krastmala apaugusi ar kokiem un krūmiem, tālāk mežs un pļavas. Pie ezera atrodas Bilskas ciems. Kopumā ezera ūdens kvalitāte atbilst zivsaimniecības vajadzībām.

Saskaņā ar Bilskas pagasta teritorijas plānojumu Bilskas ezeram aizsargjoslas platums ir 10 m.

Saskaņā ar Zvejniecības likumu, ap ezera krastu noteikta 4 m plata tauvas josla, ko zvejnieki un makšķernieki drīkst izmantot, pārvietojoties gar krastu, bet citām ar zvejniecību saistītām vajadzībām to var izmantot pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

2. Ihtiofauna

No 04. līdz 05.06.2015. Bilskas ezerā tika veikta kontrolzveja, izmantojot tīklus ar līnuma acu izmēru 8, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60 un 70 mm, mazuļu vadu (līnuma acu izmērs āmī – 5 mm) un vēžu murdus.

2015. gada kontrolzvejā Bilskas ezerā tika konstatētas 8 zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, plaudis *Abramis brama*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, karūsa *Carassius carassius*, ausleja *Leucaspis delineatus* un asaris *Perca fluviatilis*.

Ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas 3 sugu zivis, no kurām pēc skaita: ruduļi – 67%, asari – 21% un raudas – 12%.

Ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 43%, plauži – 28%, asari – 18%, ruduļi – 10% un līdakas – 1%.

Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc skaita: plauži – 65%, līņi – 27%, karūsas – 3%, asari – 3% un ruduļi – 2%.

Ar mazuļu vadu noķertas 5 sugu zivis: līdaka, rauda, rudulis, ausleja un asaris.

Ar vēžu murdiem vēži netika noķerti.

Oficiālas zivju ielaišanas Bilskas ezerā nav zināmas.

3. Ezera līdzšinējā zivsaimnieciskā izmantošana

Agrākajos gados un mūsdienās Bilskas ezeru galvenokārt izmanto makšķerēšanai.

Bilskas ezers apzvejots no 1995. gadā. Kopējā nozveja bijusi 55 kg, no kuriem līņi – 48 kg, asari – 4 kg, raudas – 2 kg un līdaka – 1 kg. Zivsaimnieciskā produktivitāte bijusi samērā zema – 7,4 kg/ha.

4. Zivju krājumu raksturojums

2015. gada kontrolzvejā ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc masas: plauži – 38%, raudas – 31%, asari – 23%, ruduļi – 7% un līdakas – 1%. Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc masas: līņi – 47%, plauži – 44%, karūsas – 6%, asari – 2% un ruduļi – 1%.

Kopumā, spriežot pēc kontrolzvejas rezultātiem, Bilskas ezera zivju krājumu pamatmasu veido plauži, līņi, raudas, asari, ruduļi un līdakas. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar linuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 2,9 kg zivju, bet uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 4,8 kg, kas ir samērā labs rezultāts Latvijas ezeriem atbilstošā sezonā un labs atbilstoša tipa ezeriem.

5. Iespējamā ezera zivsaimnieciskā izmantošana

5.1. Dabisko zivju krājumu izmantošana

Zivis tiek zvejotas un makšķerētas, izmantojot to pašatražošanos. Zivju ielaišana netiek veikta. Nozvejas pamatmasu veidos plauži, līņi, raudas, asari, ruduļi un līdakas. Ezera ikgadējā potenciālā galveno "rūpniecisko" zivju sugu kopējā nozveja, ieskaitot rūpniecisko zveju, makšķerēšanu, kā arī citas iespējamās neregistrētās nozvejas, varētu būt ap 45 kg/ha, kas pie ezera laukuma 8,4 ha dod ap 0,4 t gadā.

5.2. Zivju krājumu mākslīga papildināšana

- Gadījumā, ja līdakas tiek intensīvi zvejotas un/vai makšķerētas, var veikt to kāpuru (ap 500 gab./ha jeb 4 tūkst. gab. gadā) vai mazuļu (ap

100 gab./ha jeb 0,8 tūkst. gab. gadā) ielaišanu uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 8 ha.

- Iespējama arī zandartu šīgadeņu ielaišana ap 100 gab./ha jeb 0,8 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 8 ha. Ņemot vērā ezera tipu, dabiski atražojošas zandartu populācijas izveidošanās varbūtība ir maza, tāpēc to daudzums būs atkarīgs no ielaišanas efektivitātes.

- Iespējams veikt zušu mazuļu ("stiklveida zušu") ielaišanu ap 100 gab./ha jeb 0,7 tūkst. gab. gadā vai paaudzētus zušu mazuļus 20 gab./ha jeb 160 gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 8 ha.

- Ezerā iespējams ielaist arī divvasaru karpas ap 50 gab./ha jeb 0,4 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 8 ha. Mazāka izmēra karpu ielaišana būs samērā neefektīva, jo tās labāk par vietējām zivīm pieejamas līdakām.

- Iespējama arī dažāda vecuma sudrabkarūsu ielaišana līdz 100 gab./ha jeb ap 0,8 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 8 ha.

6. Ezera zivsaimnieciskās izmantošanas noteikumi

6.1. Rūpnieciskā zveja

6.1.1. Zivju zveja veicama, ievērojot rūpnieciskās zvejas noteikumus iekšējos ūdeņos.

6.1.2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumiem Nr.796 "Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos" Bilskas ezerā noteikts tīklu limits – 75 m. Katrus 25 m no tīklu kopgaruma var aizstāt ar 1 murdu un kopumā lietot līdz 3 mурdiem, proporcionāli samazinot tīklu limitu. Pašvaldība reizi

gadā līdz 1. jūlijam var iesniegt "BIOR" priekšlikumus par zvejas limitu izmaiņām.

6.2. Amatierzveja – makšķerēšana

6.2.1. Makšķerēšana veicama, ievērojot vispārējos makšķerēšanas noteikumus.

6.2.2. Ezerā vai tā daļā var organizēt licencēto makšķerēšanu.

6.2.3. Licencēto makšķerēšanu organizē, saņemot pašvaldības pilnvarojumu un ievērojot Ministru kabineta 2003. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 574 "Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, zandarti, karpas u.c.);
- noteikta atbildīgā pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;
- tiek veikti Valmieras reģionālās vides pārvaldes ieteikti pasākumi ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;
- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, laivu bāzu un atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

6.3. Zivju dzīves vides uzlabošana un to krājumu papildus aizsardzība

- Lai pastiprinātu zvejas kontroli un apkarotu iespējamo maluzvejniecību Bilskas ezerā, zivju krājumu aizsardzībā būtu vēlams iesaistīt pašvaldības pilnvarotas personas.

- Tā kā Bilskas ezerā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tad nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.

